

[Estrup]

et tillidsfuldt samarbejde mellem ministerium og institutioner.

Jeg synes, der i ministerens indlæg her i dag var mange gode betragtninger, også betragtninger, som viser, at ministeren har forståelse for de særlige krav til langsigtet planlægning, som forskningen og især grundforskningen stiller. Det er rigtigt, at de videregående uddannelser taget som helhed ikke er blevet skåret ned i denne og tidligere regeringers sparerunder.

Problemet er omstilling af hensyn til ændrede beskæftigelsesmuligheder og nye forskningsområder, hvad vi alle erkender nødvendigheden af. Selv institutionerne er efterhånden enige heri. Omstillinger er sjældent smertefrie, men jeg tror, at den proces, der i øjeblikket foregår, gør mere ondt, end godt er. Når Københavns universitet fra 1980 til 1986 har mistet 20 pct. af sine bevillinger i faste kroner, så er det ikke mærkeligt, at der opstår problemer, og når man samtidig ved, at der ikke ligger en sammenhængende faglig planlægning som basis for denne reduktion, så er der rigelig grund til betænkelighed og kritik. Derfor var der ét element i ministerens tale, der gjorde mig betænkelig, og det var den stærke understregning af, at vi omstillede for lidt og ikke for meget, samt at omstillingstempoet under ingen omstændigheder måtte falde. Det er formentlig den samme holdning, der er årsag til, at man i DVUs skrivelse om indkaldelse af finanslovsbidrag skriver:

»Det er regeringens hensigt, at omstillingen inden for uddannelsessektoren fra uddannelser med dårlige beskæftigelsesmuligheder til uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder ikke må berøres af besparelserne.«

Hvis omstillingen skal foregå uden skadevirkninger, også for forskningen, som ikke i tilstrækkelig omfang beskyttes af budgetmodel og forskerrekruiteringsplan, og hvis institutionerne skal løfte det medansvar, de har for, at omstillingen sker, så må det kræves, at der ikke så at sige med dags varsel sker ændringer i de afstukne planer. Det var bl.a. det, der gik galt i februar. Regeringen roser sig selv – med en vis berettigelse – af, at den foretager nødvendige omstillinger, noget, som tidligere socialdemokratiske regeringer har haft meget svært ved at tage fat på, men hvis regeringen ikke samtidig erkender, at

processen kræver langsigtet planlægning, så kan vi andre ikke deltage i rosen, så er der i stedet grund til at kritisere.

Derfor må undervisningsministeren gøre sig klart, at hvis han ikke kan fastholde de forudsete bevillingsrammer, så nytter det ikke, at han med dags varsel pålægger institutionerne tilfældige besparelser, så må han enten slække på omstillingstempoet eller åbne for en af de mange cigarkasser med specialbevillinger, som efterhånden findes på ministeriets konti.

Universiteter og højere læreanstalter må bære deres del af byrden og ansvaret for besparelser og ændringer i den offentlige sektor. Universitetsansatte kan ikke fredes specielt, men netop fordi der er tale om omstilling og ikke nedskæring inden for de videregående uddannelser, og fordi der er enighed om, at forskningen ikke skal reduceres, men tværtimod styrkes, er det vigtigt, at man bevarer et godt klima, at der stadig er tale om attraktive arbejdspladser.

Alt for ofte har man i de senere år set DVU sætte planlægning og uddannelse og forskning i gang, som ikke blev til noget. Man har i planlægningsøjemed trukket på de ansattes arbejdskraft, som om det var et frit gode, for derefter uden varsel eller særlig begrundelse at droppe resultatet af anstrengelserne. Det fører til frustration og dårligt arbejdsklima. Det forringer styrelseslovens muligheder for at fungere og institutionernes evne til at tage medansvar.

Det er vigtigt at gøre sig klart, at universiteter og højere læreanstalter er uddannelsesinstitutioner med særligt formål og særlig struktur. De producerer ikke kun uddannelse og færdiguddannede personer, som skal placeres på arbejdsmarkedet. Der er tale om to goder i forenet produktion, både uddannelse og forskning. Hvis forskningen ikke skal lide ubodelig skade under omstillingsprocessen, stiller det særlige krav om langsigtet og ansvarlig faglig planlægning. Betydelige beskæringer eller direkte nedlæggelser af forskningsinstitutter bør ikke kunne ske uden en sådan faglig planlægning.

Ikke mindst af hensyn til grundforskningen er det nødvendigt, at man nu får opbygget langsigtede planer og budgetter for institutionernes forskning, og at man i den forbindelse får taget stilling til en landsplanlægning. En sådan har faktisk været på pro-